

Klenotnica slov

Byť ako v siedmom nebi

Kľúčové slovo v spojení *byť ako v siedmom nebi* je výraz *nebo*, ktoré sa vyskytuje vo viacerých významoch. Prvý označuje klenbu nad zemským povrchom, oblohu. Druhý význam je z náboženskej oblasti a predstavuje sídlo Boha, resp. bohov, miesto posmrtného života veriacich, ktorí zomreli bez hriechov; opak pekla. Tretí význam, takisto náboženský, je krycí názov pre Boha, najvyššiu božskú moc. Štvrtý význam patrí do oblasti publicistiky a predstavuje najvyššiu úroveň istej oblasti ľudskej činnosti, často umeleckej alebo športovej, v ktorej boli dosiahnuté úspechy trvalej hodnoty, napr. „Hviezda filmového neba“.

Výraz *nebo* sa vyskytuje v množstve ustálených spojení, uvedieme iba tie najfrekvencovanejšie. K prvému významu sa viažu ustálené spojenia, ako napr. *ako blesk z jasného/cistého neba* veľmi prekvapujúco, celkom nečakane, zrazu, znenazdajky; *Ako-by z neba spadol* Neočakávane sa niekde objavil; *Je/bolo ich ako hviezd na nebi* Je/bolo ich veľmi veľa; *To je (ako) nebo a zem* To sa nedá porovnávať; *Aj keby klince/sekery, fúriky z neba padali* Za akýchkoľvek (zlých) podmienok; *Pečené holuby nepadajú z neba* Bez práce nie sú koláče; *Je to medzi nebom a zemou* Nedá sa to vysvetliť jednoduchým spôsobom; *pod holým/šírým nebom (spať, zabávať sa a pod.)* vonku, bez prístrešia; *sľubovať niekomu niečo z neba* sľubovať všetko možné i nemožné; *Nič nepadá samo z neba* Všetko si treba zaslúžiť; *Nikto učený z neba nespadol* Každý sa musí učiť a každý spočiatku robí chyby; *Psí hlas do neba nejde* Zlomyseľník nedosiahne svoje, neuveria mu. Napokon nemožno obísť spojenie *modré z neba* (*Nechýba mu nič, len modré z neba* Má všetkého dost), ktoré najmä v spojení *zniest' niekomu modré z neba* vyjadruje ochotu urobiť pre svojho najbližšieho čokoľvek, splniť všetky jeho želania.

V siedmom nebi (v angličtine aj On cloud nine)
Zdroj: common sense media

Banská Bystrica

Encyklopédia Britannica

[# /media/1/52160/151712](https://www.britannica.com/place/Banska-Bystrica)

Oveľa viac ustálených spojení nachádzame pri druhom význame. *Nebo* ako symbol najvyššieho blaha uvádzame v niektorých spojeniach, ktoré predstavujú len užší výber z veľkého množstva doložených príkladov. Vychádzame zo spojenia *byť ako v siedmom nebi*. Toto spojenie súvisí s náboženským významom, podľa ktorého ide predovšetkým o miesto posmrtného života veriacich, ktorí zomreli bez hriechu. Spojenie vyjadruje ten najoptimálnejší stav, keď človek dosiahne vrchol blaha, spokojnosti. Aj dnes sa *nebo* dáva do súvislosti so šťastím, s večnou blaženosťou. Spojenie *siedme nebo* má svoj pôvod v koráne. Ide o nadpozemské stupne bytia, sféry duchovného sveta, ktorých je sedem. Posledná, siedma nebeská sféra je najvzdialenejšia od materiálneho sveta a predstavuje sídlo Stvoriteľa, ktoré je to najvyššie blaho. Spojenie *byť ako v siedmom nebi* sa vyskytuje vo viacerých variantoch, napr. *čítať sa/mať sa/žiť (ako) v (siedmom) nebi* a pod.

Číslovku sedem možno uviesť aj v súvislosti so spojeniami *sedem hlavných hriechov*, *sedem divov sveta*, *stvorenie sveta za šesť dní*, *siedmy deň je nedela*, teda človek musí šesť dní pracovať a siedmy deň posvätiť odpočinku a i. Pozoruhodné sú spojenia zo zbierky prísloví a porekadiel od Adolfa Petra Zátareckého, ktorý uvádza spojenia so siedmym nebom v súvislosti s opilstvom, napr. *Do siedmeho neba hľadí*; *V siedmom nebi hviezdy číta* Je úplne opitý. Ďalšími spojeniami sú napr. *do neba volajúci* evidentne nesprávny, nespravodlivý, zasluhujúci si trest; *chváliť, vynášať niekoho do neba* veľmi niekoho vychvaľovať; *Keby nebolo keby, boli by sme všetci v nebi* Vo svojich úvahách netreba rátať s tým, čo by sa mohlo stať napriek súčasnému stavu. Jedinečným spojením, týkajúcim sa iba nášho územia, je spojenie *Za živa v Bystrici a po smrti v nebi* Mesto povestné svojou krásou.

Jana Skladaná